УДК 61:159.91

ПСИХОФІЗІОЛОГІЯ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ „МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ”

Н.С. Карвацька, В.М. Пашковський
Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці
Int_medicine@bsmu.edu.ua

Психофізіологія – галузь психології та медицини, що вивчає фізіологічні основи психічних процесів, станів та поведінки людини. Спеціальність лікаря-психолога передбачає необхідність більш глибокого знання особливостей фізіологічних механізмів забезпечення психічних функцій та регуляції фізіологічних процесів в організмі людини, направлених на адаптацію організму до змін внутрішнього та зовнішнього середовища.

Мета викладання психофізіології полягає у вивченні внутрішньомозкових закономірностей виникнення та протікання психічних процесів, що обумовлюють поведінку та різні стани людини. Засвоєння знань про роль центральної нервової системи в забезпеченні регуляції соматичних, вегетативних і психічних функцій, набуття вміння використовувати одержані знання з психофізіології та навичок проведення психофізіологічних досліджень сприяють підготовці майбутніх лікарів-психологів.

Знання, з одного боку, безумовно-рефлекторних і умовно-рефлекторних механізмів, що визначають мимовільну активність людини, і, з другого боку, довільного керування, пов’язаного не тільки з фізіологічними, але й психологічними механізмами, а також розуміння перцептивних, мнестичних, пізнавальних процесів, особливостей психосоматичних і соматопсихічних взаємовпливів сприяють до оволодіння науками, які мають справу з життєдіяльністю людського організму в умовах патології.

Знання особливостей механізмів регуляції психічних функцій має не тільки теоретичне, але й практичне значення, тому що лікарю – медичному психологу доводиться спостерігати переважно порушення саме психічних

функцій організму. Порушення нервових механізмів регуляції психічних функцій лежить в основі патогенезу психосоматичних захворювань, до яких належать гіпертонічна хвороба, виразкова хвороба шлунка, дванадцятипалої кишки, цукровий діабет, псоріаз, нейродерміт тощо.

При викладанні психофізіології велика увага надається методологічній спрямованості лекцій та практичних занять, що формує у студентів діалектико-матеріалістичний світогляд на природу і сутність психіки в нормі та патології з позицій вчення І.П.Павлова про вищу нервову діяльність. У процесі професійної підготовки звертається увага на оволодіння студентами системою знань фізіологічних механізмів психічних процесів і забезпечення формування вмінь визначати індивідуально-психологічні відмінності особистості за їхніми проявами в діяльності та спілкуванні. Студенти вчаться визначати анатомо-фізіологічне забезпечення процесів переробки інформації в процесі життєдіяльності людини; структурну організацію функціональних систем забезпечення життєдіяльності людини; виявляти особливості виразу емоцій та розкривати їх зв’язок з іншими психічними процесами. Важливе науково-теоретичне та практичне значення набуває вміння студентів оцінювати функціональний стан людини та його динаміку; визначати робочі стани та працездатність людини; трактувати механізми та резерви адаптації людини до умов професійної діяльності, які спрямовані на запобігання виникненню та розвитку патологічних процесів, що закладає основи здорового способу життя та профілактики захворювань, сприяє осмисленню найбільш ефективних методів впливу на особистість людини.

На кафедрі розроблено навчально-методичне забезпечення викладання психофізіології. На практичних заняттях використовуються тестові завдання та клінічні задачі для контролю вихідного та кінцевого рівня знань студентів, забезпечено умови вироблення практичних навичок.

Подальші перспективи розвитку викладання психофізіології у вищих навчальних закладах ми бачимо в інтенсифікації всіх форм навчально-

методичної роботи, в насиченні курсу сучасною науковою медико-біологічною і клініко-фізіологічною інформацією.